

The image features a spiral-bound notebook with a light beige, textured cover. The spiral binding is visible on the left side. The text is centered on the page in a bold, red, serif font.

**13. SEXUÁLNÍ DYSFUNKCE.
PORUCHY OSOBNOSTI.**

SEXUÁLNÍ DYSFUNKCE

Sexuální motivace:

- **Sexuální identifikace** (sexuální role).
- **Sexuální orientace** (erotická preference).
- **Sexuální emoce** (zamilovanost, sexuální vzrušení, orgasmus).
- **Sexuální chování.**

1. Sexuální dysfunkce u žen

a) Nedostatek nebo ztráta sexuální touhy

b) Nedostatečné prožívání sexuální slasti

Frigidita – žena má problémy s dosažením pohlavního vzrušení.

c) Dysfunkční orgasmus

d) Neorganický vaginismus

Silné mimovolnými stahy svalstva poševního vchodu při pokusu o pohlavní styk.

e) Dyspareunie a algopareunie

Pohlavní styk vyvolává u ženy nepříjemné pocity (dyspareunie) až bolest (algopareunie).

2. Sexuální dysfunkce u mužů

a) Nedostatek nebo ztráta sexuální touhy

b) Selhání genitální odpovědi

Porucha erekce.

c) Překotná (předčasná) ejakulace

d) Dysfunkční orgasmus

Příčinou je organické onemocnění.

Psychoterapie, individuální i párová.

Hormonální léčba.

U mužů – viagra, penilní protézy.

3. Poruchy sexuální identifikace

Homosexuální orientace není duševní porucha.

Transsexualismus

Mají trýznivý pocit opačné sexuální příslušnosti.

Léčba

- **Psychoterapie** – poučení o podstatě problému, podpora při rozhodování a **podpora při organizování života v opačné sexuální roli.**
- **Hormonální léčba** – sekundární pohlavní znaky opačného pohlaví.

4. Poruchy sexuální preference

Sexuální deviace (parafilie) – kvalitativně změněné sexuální motivace.

a) Fetišismus

- Zástupný symbol sexuálního partnera.
- Fetiš bez vztahu k erotickému objektu.
- Fetišistická fixace na výkaly, oheň a mrtvá těla.

Léčí se psychoterapií.

b) Fetišistický transvestitismus

- Muži se oblékají do ženského prádla a šatů.

c) Exhibicionismus

•Subjekt se vzrušuje tím, že před přitažlivým objektem obnažuje svůj genitál.

Exhibicionisté jsou málo nebezpeční.

Léčba psychoterapií, u trvalejších poruch antiandrogeny k útlumu sexuální aktivity.

d) Voyeurismus (skoptofilie)

Subjekt potají sleduje přitažlivý objekt při intimních a erotických aktivitách.

e) Pedofilie

- Sexuální orientace na **prepubertální dětské objekty**.
- Má povahu **celoživotního zaměření**, setrvalé vlastnosti.
- **Pedofilní tendence** mohou být zcela **popřeny a potlačeny**.

Zjištění, jak dalece je **schopen adaptovat se na sex s dospělými** a na **autoerotiku**.

Jinak **medikamentózní tlumení sexuální aktivity**.

f) Sadismus

- Agrese a hostilita k sexuálnímu objektu.
- Pseudopedagogický sadismus.
- Agresivní sadismus.

U méně nebezpečných forem psychoterapie.

Sexuálního agresora – sexuální útlum biologickou léčbou (chemická kastrace).

g) Masochismus

- Sexuálně se vzruší, je-li plísněn, ponižován, bit.
- Asfyxiofilie (erotické škrcení).
- Jsou předmětem lékařské péče jen vzácně.

h) Patologická sexuální agresivita

- Sexuální agresori atakují jim neznámé ženy a znásilňují je.
- Behaviorální stereotypy připomínají lovecké chování.
- Léčba vyžaduje vždy útlum sexuální aktivity farmaky.

i) Tušérství a frotérství

- Tisknou se na ženy v situacích zcela neosobních (v dopravních prostředcích, ve frontách).
- Tření o oběť (frotéři), osahávání (tušéři).

SPECIFICKÉ PORUCHY OSOBNOSTI

- **Trvalá povahová odchylka od normy.**
- **Jedinec má vlastnosti, kterými trpí on sám nebo jeho okolí.**
- **Mezi příčinami poruch osobnosti lze uvést vlivy dědičné (převažují) a vlivy psychosociální (výchovné).**

1. Paranoidní porucha osobnosti

- **Povaha málo společenská, nedůtklivá a vztahovačná.**
- **Sklon vyvolávat konflikty, jeví tendenci k trvalé zášti, neodpouštějí ani domnělé urážky.**
- **Nikdy nepřiznají vlastní pochybení.**

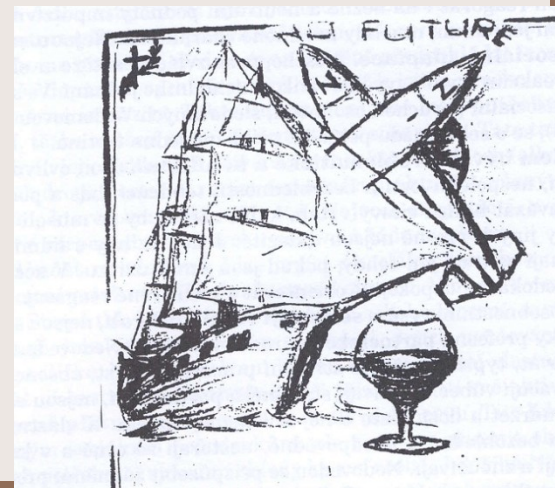
2. Schizoidní porucha osobnosti

- Citový chlad, uzavřenost, nesdílnost.
- Působí jako podivíni, mají bizarní nápady a svéráznou logiku.

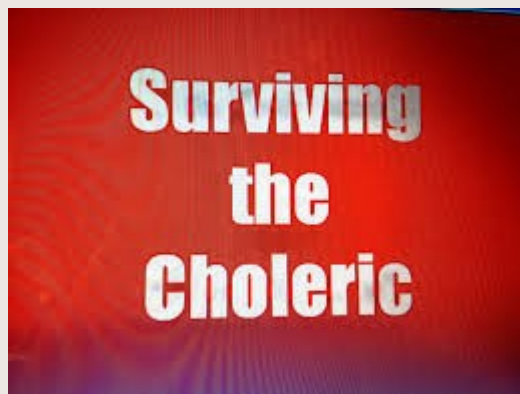
3. Disociální (asociální) porucha osobnosti

- Společensky nejnebezpečnější povahová odchylka.
- Opakovaně se dopouštějí trestné činnosti.
- Neprožívají pocit viny.
- Jsou lhostejní k citům druhých osob, chybí schopnost empatie.
- Zvýšená afektivní dráždivost a agresivita.

4. Emočně nestabilní porucha osobnosti

- Povaha cholerická se silnými, málo zvladatelnými afekty.
- Jednají často bez uvážení.
- Typická je přelétavost zájmů, střídání sexuálních partnerů.
- Impulzivní typ – co nejrychleji uspokojit vlastní potřeby.
- Hraniční typ – pocity prázdnoty kompenzuje angažovaností v intenzivních interpersonálních vztazích.

5. Histrionská porucha osobnosti

- Sklon k teatralnosti a dramatizování, labilní a povrchní emotivita, infantilní projevy.
- Touha být středem pozornosti, nadměrné soustředění na fyzickou přitažlivost nebo svůdné chování.
- Vyčítání, obviňování druhých osob a manipulování s nimi, pomstychtivost.
- Záliba v tajemných náznacích, sklon k bájevé lhavosti.

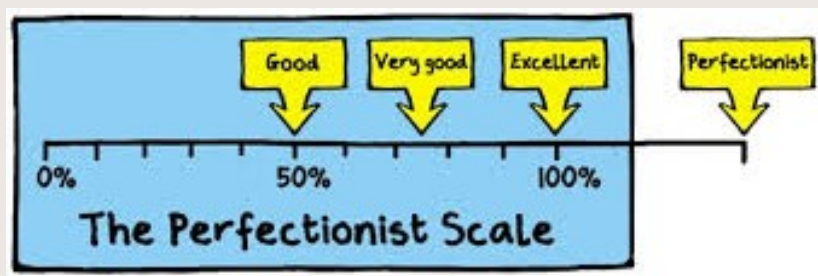

6. Narcistická porucha osobnosti

- Vyznačuje se nedostatkem empatie, vyžadováním pozornosti a závistivostí.
- Mají vysoké sebevědomí, rádi vykořisťují druhé, své cíle považují za jedinečné.

7. Anankastická porucha osobnosti

- Vtíravé pochybování o vlastních schopnostech, nerozhodnost a vnitřní nejistota.
- Nadměrná pečlivost až puntičkářství, sklon k perfekcionismu.

8. Anxiózní (vyhýbavá) porucha osobnosti

- Trvalý nedostatek sebedůvěry spojený s pocity úzkostného napětí a obav.
- Vyhýbají se sociálním kontaktům, na kritiku jsou přecitlivělí.

9. Závislá porucha osobnosti

- Touha být ve společnosti druhých lidí.
- Ochotně se podřizují přáním druhých osob, aby za ně přebíraly rozhodování a dodávaly jim jistotu.

10. Nestálá (nezdrženlivá) porucha osobnosti

- Vyznačuje se **nedostatkem pevné vůle**, podléhání druhým osobám.
- Sklon k vyhledávání pohodlí, k alkoholu a drogám.

11. Pasivně agresivní porucha osobnosti

- Je v trvalé opozici vůči okolí, při každé příležitosti si stěžuje.
- **Odmítá plnit své povinnosti** pomocí únikových manévřů, například zapomínáním, váhavostí, leností.

Léčba

Terapeutické ovlivnění je značně obtížné a omezené.

Dynamická psychoterapie se snaží odhalit **nevědomé konflikty** a tyto konflikty lépe zvládat.

- **Interpersonálně zaměřená psychoterapie** skupinová a manželská napomáhá korigovat interpersonální vztahy.
- **Kognitivně-behaviorální terapie** je zaměřena na **nácvik situací**, které pacient sám nezvládá.

Farmakoterapie u úzkostných a depresivních projevů.

